СВОБОДА



SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. No. 256. Jersey City, N. J., Saturday, November 1, 1924. VOL. XXXII. Ч. 256. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 1. падолиста, 1924. THREE CENTS

Суд не хоче заборонити виявлювання податкових уплат.

КЛІВЛЕНД, Огайо, 30. жовтня. — Місцевий федеральний суд уже вирішив питанне, чи вільно податковим урядникам подавати кождому горожанинови, який сього домагається, кілько заплатили другі титулом особисто-доходового податку.

Справа прийшла перед суд через те, що один податковець, обурений на розголошенне, кілько він заплатив податку, подав у суд позов на податковий уряд та домагався, щоби суд заборонив податковому урядови таке робити. Суд, однак, заявив, що подаванне публиці до відома, кілько податку заплатив котрийнебудь горожанин, не нарушує ніякого горожанського права.

Місцеві податкові урядники в виду сього подають кождому, хто допитується, вістки про податки, вплачені податковцями, але вони не хочуть подавати таких вісток ґазетярам, опираючися на тому, що суд рішив лишень питанне давання вісток людям, а не питання розголошування сих вісток через ґазети.

РОБІТНИЧЧІ ЮНІЇ НЮ ЙОРКУ ПРОТИ ЛА ФОЛЕТА.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Союз робітничих юній міста Ню Йорку відкликав свою серпневу заяву за кандидатурою сенатора Ла Фолета на тій основі, що він не може бути вибраним, та заявився за кандидатурою Дейвиса.

ЛІКАРІ УСТАНОВЛЯЮТЬ ТАРИФУ.

ВАШИНҐТОН, 30. жовтня. — Вашинґтонська лікарська палата установила докладну тарифу (лісту цін) для лікарів.

Подано в ній найдокладнійше, кілько має лікар рахувати собі найбільше, а кілько найменче за лічення кождої хороби та за всяку операцію. Встановлені ціни сягають від 2 долярів за менчу пораду, дану в домі лікаря або на телефоні, аж до 5,000 долярів за поважні операції.

ВЕТЕРАН ЛИШИВ СВІЙ БОНУС ДЛЯ ЦЕРКВИ.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Петрик Мекналті, ветеран великої війни, записав, як показує його тестамент, свій бонус на церкву, до котрої він належав за життя.

ЗАКИДАЮТЬ НАДУЖИТТЯ РЕПУБЛИКАНСЬКОМУ КОМІТЕТОВИ.

ВАШИНҐТОН, 30. жовтня. — Перед комітетом сенату, що розсліджує збірки партій на вибори, виступали свідки з поважними обжалованнями проти републиканського комітету.

Закидали републиканським провідникам, що вони продавали безкарність для бутлеґерів за жертви, зложені для виборчого фонду, та що вони обіцювали уряди за поважні жертви.

Републиканці бороняться, що вони нікого не примушували давати жертви для їх виборчого фонду.

ПОЛІСМЕН ОБЖАЛОВАНИЙ ЯК РОЗБИШАКА.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Перед місцевим судом стане незадовго нюйорський полісмен Томас Огара, котрого обжалове один фабрикант одежі, що він напав на його фабрику та обрабував його касу. Поліційний уряд відобрав полісменови револьвер та відзнаку і відставив його до суду.

ДИПЛЬОМАТИ МАЮТЬ ПРАЦЮВАТИ ДОМА ДЛЯ СВОЄЇ ПАРТІЇ.

ВАШИНҐТОН, 30. жовтня. — Демократичні провідники закидають републиканцям, що вони стягнули з дипльоматичної служби 27 американських дипльоматів для виборчої аґітації в краю на користь републиканської партії.

Републиканський заряд заперечує сьому та виказує, що підчас виборів в 1920 році, коли демократи були при уряді, в Америці перебувало підчас виборів 20 американських дипльоматів.

ПРОБНЕ ГОЛОСОВАННЄ.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Пробне голосованне, переведене серед своїх читачів відомим тижневиком „Де Літерері Дайджест", виказує, що при послідні тижневім голосованню найбільше голосів дістав знова Кулидж.

Кулидж дістав 1,348,033 голоси, Дейвис 505,410 голосів, а Ла Фолет 508,516 голосів.

АМЕРИКА НЕ СПОДІЄТЬСЯ ЗМІНИ ПОЛІТИКИ АНГЛІЇ СПРОТИ НЕЇ.

ВАШИНҐТОН, 30. жовтня. — Американський уряд не надіється ніякої зміни в англійській політиці супроти Злучених Держав через послідні англійські вибори.

ВЕЛИКИЙ ЗАПИС НА РОЗВІЙ РІЛЬНИЦТВА.

НЮ ЙОРК, 30. жовтня. — Місцевому судови предложено до потвердження тестамент Елисавети Блі Фреш, удови по мілїонері Германі Фреш, котра записала 5 міліонів долярів на хемічні розсліди, які мають помогти розвоєви рільництва.

КОМУНІСТИ ПРОТИ ЛА ФОЛЕТА.

ШИКАҐО, Илиноїс, 30. жовтня. — Так звана „робітнича партія" (комуністи) видала заклик до своїх прихильників, у котрім признається, що головним своїм завданнем партія вважає повалити кандидатуру поступового кандидата Ла Фолета.

СУД НАД АРЕНДАТОРАМИ ПУБЛИЧНИХ НАФТОВИХ ТЕРЕНІВ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 30. жовтня. — На суді проти арендаторів федеральних нафтових теренів виступали свідки, які доказували, що бувший заступник міністра фльоти, Теодор Рузвелт, який тепер є кандидатом републиканської партії на уряд ґубернатора в нюйоркськім стейті, приказав своїм урядникам, [illegible] сих грунтів в урядовій тайні.

ТРИ РОКИ ЧЕРЕЗ ПОЦІЛУЙ.

Болтімор, Мірілєнд, 30 жовтня. Перед стейтовим судом у сьому міст ставав нині Джордж Пакер, обжалований за двоженство. Обжалований признався до вини і суддя змилосердився над ним так, що приказав судовому урядникови розслідити справу, щоби переконатися, чи не можнаб справи полагодити без віддавання обжалованого відвели нажалованого до вязниці. Заким зад до вязниці він відвернувся до своєї другої жінки та присутної першої, котра стояла з дитиною на руках, поцілував її. На вид сього перша жінка опустила дитину та зімліла. Тоді суддя казав завернути обжалованого то сказав йому: „Я дам вам три роки вязниці".

СЛІДСТВО В СПРАВІ „ТАЄМНИЧОГО ҐАЗУ".

Елизабет, Н. Дж., 30 жовтня. Урядові знатоки, які розсліджують причини ґазевого затроєння кількадесятеро людий у робітнях місцевої фабрики Стендард Ойл. Ко., прийшли до переконання, що той так окричаний „таємничий ґаз" від котрого 30 людий збожеволіло, а 4 уже померло, се звичайний етильовий ґаз, котрого страшні прикмети з давна відомі. Уряд остерігає через те фабрику, щоб не вживали сього ґазу при фабрикації ґазоліни.

ПОЛЬСЬКИЙ ЗЛОТИ.

Польські часописи затривожені поголосками про упадок золотого постаралися о інтервю з директором департаменту міністерства фінансів Кавзіком, який не загикуючись оповідав: злобні поголоски про упадок золотого є цілком безосновні. Про буджетний дефіцит не може(!) бути й мови. Впливи з данин, монополів і т. п. вистануть на покритте усіх буджетних зобовязань. Доходи перевисшили преліміновані квоти на 14 прц. Засіб валют в польському банку постійно зростає. І так говорив пан Кавзік аж до втоми. Біда тільки, що тій рожевій казці те відповідає дійсність.

З ДІЯЛЬНОСТИ „РІДНОЇ ХАТИ" В ХОЛМІ.

Холмське „Наше Життя" пише:

В неділю, 21. м. м. відбулася заходом театрального гуртка „Рідної хати" вистава „Суєти" Тобилевича. Публика, яка завдяки попереднім виставам набула довіря до українського театрального мистецтва, заповнила салю і ждала нетерпеливо спізненого початку. І на цей раз гурток вивязався в повні зі свого завдання. З першого слова і руху Терешка і Акіли пізнала публика свого любимця артиста п. Лопуха. Слідуюче по ньому місце здобула собі Наташа (панна Н. Я.) яка опанувавши як слід психольоґічну й дієву сторону своєї ролі, грала як професіональна артистка.

Барильченки (батько й мати, п. Я. П. і пані О. П.), Іван (Е. Р. і Карпо (П. Д.) почували себе свобідно в своїх ролях завдяки виразній дикції та свобідній пластичній міміці. Виступивша в перше на сцені пані А. Н. завдяки природному чуттю вжилася в ролю Явдохи. Михайло і Тарас Гупаленко (п. п. А. Г. і М.) грали добре, хоч спочатку хвилювалися. Аделяіда, Дарина та Паша (панни А. Р., М. Я. і Н. С.) та Тарабанов (п. Е. Р.) грали без заміту. За те від Петра (п. Ю. С.) та Василини (панна О. І.) можна було більше вимагати по їх попередній грі. Ґенерал Сорокотисячников був надто монотонний, а Демид не грав, тільки говорив. Матюша (малий М.) чув себе свобідно на сцені. Орхестра Савинського гуртка молоді, яка грала в антрактах, доповнила гарне враження вистави.

Завдяки режисерові п. Лопухові амат. гурток виробляється в грі і побажати-б йому успіхів, а п. режісерові сили до дальшої цінної культурної праці.

Не-критик.

УБІЙНИКИ МЕНЦЛЯ З МЕДИКИ.

Зі Станиславова повідомляють, що відшуканими недавно убійниками власника дібр в Медиці Менцля є Муньо Фельдблау зі Стрия і Йосиф Кузляк з Станиславова.

НА ЧУЖИНУ.

Відомий український громадянин Осип Бурчинський, б. судовий прокуратор і посол до буковинського сойму (уроженець Галичини), потім в рр. 1918—19 міністер судівництва ЗУНР., який після повороту з еміґрації коратав матеріяльно незавидне життє на становищі директора одної скромної нашої установи, переноситься на днях аж на глибоке Поморе, до м. Староґарду, на урядову судову посаду. В Східній Галичині й на Волині рішучо відмовлено йому державної посади. О. Бурачинський в останньому році всі свої сили віддавав на користь Кооперативі „Український театр" і головно його заслугою ся інституція станула на можливо тривкі ноги, а по уступленню проф. О. Терлецького, переняв він провід У. П. Т., де таксамо положив великі заслуги. О. Бурачинський кидає Львів і рідний край, супроводжений симпатіями всього громадянства. Гурток приятелів і близщих співробітників прощав його скромною вечерою.

ПРОЦЕС БІСПІНҐА.

Барон Біспінґ, який, як відомо, був обвинувачений в 1913 р. в убивстві князя Друцкого-Любецького, вніс тепер поданя до суду в справі ревізії процесу. Біспінґ остає від 11 літ під замітом вбивства, а з тюрми випустили його за кавцією, аж до розглянення справи вудом. О скільки суд прихилиться до просьби Біспінґа, матиме Варшава нову сензацію. В цілій афері грали головну ролю політичні моменти і впливи царського двора.

„З ПОЛЬСЬКО-БІЛОРУСЬКОГО ФРОНТУ".

Під таким заголовком поміщує литовська преса звідомлення про діяльність ватаг на польсько-білоруському пограниччу.

ЕМІҐРАЦІЯ З ПОЛЬЩІ.

Польські часописи доносять, що в першому піврічю 1924 р. виїхало з Польщі через Данціґ і Ґдиню до Зединених Держав і Канади 3509 осіб.

Консервативсти в англійському парляменті мати-муть більшість понад 200 голосів.

ЛОНДОН, 30. жовтня. — Консервативна партія мати-ме велику більшість в англійському парляменті, яка буде виносити понад 200 голосів.

З 615 виборчих округів досі відомий вислід виборів з 600. В сих 600 округах вибрано: 403 консервативстів. 150 з Партії Праці. 36 лібералів. 7 конституціоністів. 4 з меньших партій.

Консервативсти у сих виборах здобули 155 нових посольських місць.

Партія Праці стратила 42 місця.

Ліберали стратили 111 місць.

КОНЕЦЬ КАБІНЕТУ МЕКДАНЕЛДА.

ЛОНДОН, 30. жовтня. — Премієр Мекданелд скликує на завтра спеціяльну нараду кабінету, на якому він заявився за уступленнем. Се буде конець першого кабінету Партії Праці у Великій Британії.

БОЛДВИН ПРИХОДИТЬ ДО ВЛАСТИ.

ЛОНДОН, 30. жовтня. — По уступленню правительства Партії Праці король Юрій V. покличе до себе провідника консервативстів Стенлі Болдвина і доручить йому, щоби склав новий кабінет.

Імовірно вже на першій сесії нового парляменту появиться новий консервативний кабінет.

БОЛДВИН ДЯКУЄ ВИБОРЦЯМ.

ЛОНДОН, 30. жовтня. — Стенлі Болдвин видав відозву до виборців, в якій дякує їм за се, що пійшли у виборах за його голосом і вибрали таку велику консервативну більшість до англійського парляменту.

ЗОЛОТИЙ СПОКІЙ НА УКРАЇНІ.

З КИЇВА, 26. жовтня повідомляють: Дня 25. вересня, на перегоні Алтухово-Навля, сталась КАТАСТРОФА З ПРИСКОРЕНИМ ПАСАЖИРСЬКИМ ПОТЯГОМ ч. 8, що йшов з Одеси на Москву. ЗЛОЧИНЦІ РОЗІБРАЛИ КОЛІЮ на протязі кількох сажнів.

За відомостями управи Південно-Західних залізниць, підчас катастрофи ВБИТО 16 ДУШ, ТЯЖКО ПОРАНЕНО 21 І ЛЕГКО ПОРАНЕНО 24...

З огляду на заваленне колії, рух протягом доби відбувався окружним шляхом через Льгов... Провадиться розслідуванне („Вісти" 220).

З ОДЕСИ, 29. вересня, повідомляють: Співробітники ДПУ затримали в селі Петроострові, Зиновівської округи, відомого БАНДИТА ГАЛКУ, колишнього підпрапорщика, участника банд Попова та Шевченка. Галка власноручно розстріляв у селі Іванівці 15 селян, що відмовились мобілізуватись в його банду.

Свої бандитські операції Галка провадив не тільки в Зиновівській, але і в инших сумежних округах. Особливо постраждали від бандитських наскоків Галки жидівські місточка. Як зізнають свідки, наслідком „походів" Галки було 840 бивств („Вісти" 222).

„ЧИСТКА" ВИЩИХ ШКІЛ НА УКРАЇНІ.

На засіданню харківського Раднаркому з дня 25. вересня представник Головпрофобру тов. Рубач зробив інформаційний доклад про кампанію що до перевірки ВУЗ-ів, яка почата була в першій половині вересня...

Центральна перевірочна комісія встановила такий відсоток скорочення кількости учнів ВУЗ-ів: для медичної вертикалі встановлено 25% (себ-то студентів-медиків буде викинуто 25%), для індустріяльно-технічної 12%, для соціяльно-економічної 15—18%, для сільсько-господарської 11%, а пересічно буде скорочено 15—18% студентів.

Таким чином, замісць 33.000 студентів по перевірці на Україні буде від 27 до 28 тисяч, з них на педаґоґічних ВУЗ-ах 10.000.

Раднарком порадив ставитись обережно до дітий інтеліґентних робітників, які перебувають на радянській службі. Діти лікарів, інжинерів, професорів, агрономів виключати-муться лише тоді, коли зовсім не вспівають у науках або коли вороже ставляться до радянської влади („Вісти" 220).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПАМЯТНИЙ ДЕНЬ.

День 1. листопада, се Великдень Української Нації. В той день серця всіх Українців на цілім світі бють в оден такт, оживлені святим спомином крівавого хреста свободи. В той памятний день українське військо в 1918 році силою заняло стару столицю нашу. І держало ту столицю у крівавих боях 21 днів і 21 ночей. В той день кождий Українець на цілім світі згадує цей геройський подвиг нашого війська і почуваеться піднесеним на дусі. В той день кождий з нас духом бодай одну хвилину живе у свобідній державі, котру ми недавно мали... . Та держава упала не ізза нашої вини, тільки ізза нашого невироблення. Тепер уже весь наш нарід знає, що помилкою був бунт проти своєї влади та що на будуче буде у нас одна дисципліна й послух для одної влади соборної України.

Нехай же сей памятний день не минає ніколи безслідно! Нехай у тім дни кождий і кожда з нас допоможе хочби найменшим ділом або датком будучій великій українській державі.

ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО

Радянська влада дуже тепер занята справою піднесення промисловости і наближення продукту до споживача. Питання це є дуже важке до розвязання, бо удержавлена промисловість виробляе дуже дорогі продукти, зовсім недоступні для споживача, а живучи з дотацій держави — нищить тогож споживача, головно селянина, що становить головне джерело державних доходів. На численних нарадах і в пресі шукають виходу з цього зачарованого кола і приходять до висновку, що треба заставити робітників більше і продуктивнійше працювати. бо теперішня продуктивність праці робітника майже в два рази менша, як заробітня платня стоїть приблизно на тім самім уровені.

Про цю справу мав недавно обширний реферат голова Ради Народніх Комісарів України, Чубар, на нараді директорів промислових підприемств у Харкові. В переповідженню цього реферату місцевим часописом „Комуніст" з 14. IX., зміст його був такий:

Досі державна промисловість, особливо велика, істнувала коштом дотацій. Тепер виявилося, що ці дотації невистарчаючі і їх треба збільшувати, щоби дати населенню продукти по приступним цінам. Але коли навіть лишити дотації в попереднім розмірі, то не можна на це знайти засобів при теперішньому фінансовому положенню республики, хіба що додатково оподатковувати селян. Це було би едине джерело. Та селян далі обтяжувати податками вже не можна, не витримають. В минулому році єдиний сільсько-господарський податок в богатьох губерніях привів до упадку сільського господарства. Підвищення, а навіть полишення попередньої висоти податку загрожувало би дуже тяжкими наслідками. Отже з цього головного джерела дотації не можна дістати. Рахувати на англійський кредит і взагалі на закордонні позички також серіозно не можна. Можна би підвисшити ціни на продукти, але це значило би місяців два покрутитися на високих цінах, а опісля зложити вироби на склади, звинути заводи і розпустити робітників. Вихід з цього бачить Чубар тільки в однім: примусити робітників, щоби вони збільшили продуктивність праці.

Як же самі робітники дивляться на цю справу? Чубар мав подібний реферат і перед робітниками. Робітники вислухали уважно свого прем'єра і прийняли резолюцію в тім дусі, що підвищення продуктивности праці залежить від висоти заробітної платні!

Отже коли продуктивність праці відстае тепер на половину або й більше від передреволюційної, а заробітня платня стоїть приблизно на тім самім уровені, то якже можна осягти зменшення вартости продуктів, коли збільшення продуктивности праці робітники узалежнюють від висоти заробітньої платні? Дійсно зачароване коло!

Виходом з цього зачарованого кола на разі уважається пропаґанда продуктивности праці, намовлювання робітників, щоби вони пильнійше працювали, щоби обережно ставитись до знарядів і матеріялів праці і т. п., бючи головно на те, що робітники є тепер мовляв самі господарями фабрик і повинні працювати тепер „на себе" краще, ніж раній працювали на приватних власників тих фабрик. Треба одначе сумніватися, щоби ця пропаґанда дала які-небудь поважні результати, бо суть справи полягае не тільки в тім, що робітники, як „хазяї" гірше тепер працюють, а також в системі самої організації праці. В теорії усуспільнення продукції виглядало дуже гарно і заманчиво, а на практиці маемо бездушну казьонщину... А. В.

АДРЕСА ОБЄДНАННЯ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Туди посилайте свій народній податок!

Посилайте негайно! Питайте всіх знакомих Українців, чи [illegible] свій обовязок, чи заплатили національний [illegible]

ДОТЕПЕРІШНІ РЕЗУЛЬТАТИ УКРАЇНІЗАЦІЇ

Харківські „Вісти" з дня 26/9. подають, що на засіданню президії ЦКК. був заслуханий доклад комісії по перевірці українізації в державних установах. Установлено, що з 1749 співробітників і службовців Наркоматів (міністерств), і инших центральних установ, українську мову знають всього 777 осіб, або 43%.

Українізація діловодства провадиться не по всіх Наркоматах в достаточній мірі інтензивно. Наприклад в Наркомздорові переписка на українській мові становить лищень **один процент!** Найбільші наслідки осягнуто в Наркомості, де апарат українізовано на 80%. Пересічно апарати Наркоматів українізовано на 47%.

Президія ЦКК. постановила продовжити термін роботи по українізації **до 1. січня 1925 року,** запропонувавши установам використати цей час на вивчення службовцями української мови. Запропоновано Наркомосвіті видати для сього відповідну літературу і мати догляд за літературою для вивчення мови!

На установи надладається обовязок не обмежуватися курсами, але звернути увагу на придбання літератури і підручників на українській мові для співробітників. Там де є співробітники, які вже вивчили українську мову рекомендується негайно приступати до переходу на українську мову в діловодстві, не чекаючи на повну українізацію установи.

По 1. січня 1925 р. ЦКК. пропонуе порушити питання **про заміну службовців,** які не знають української мови, такими, що знають.

Переведення в життя українізації покладається на відповідальних робітників установ. Культурно-соціяльна інспекція мае провіряти, як переводиться українізація.

Так стоїть справа в центрі. Не ліпше діло мається і на провінції. Недавно справа українізації була предметом нарад Київського губерніяльного Комітету Комуністичної Партії (б) України. Як доносить київський „Большевик" (український орган Комітету), в загальному звіті Комітету, який складав Лаврентій про українізацію, говорилось таке:

„Досить часу було давно, щоб українізувати апарат наших установ. І коли вони тепер подекуди ще не українізовані, то треба вжити репресивних заходів, не спиняючись навіть перед викиненням деяких службовців зі служби. Ми повинні поставити справу національної політики та українізації так, щоб вона увійшла в обовязкове завдання кожного члена партії. Такі здавалося-б дрібниці, як передплата українських газет і т. п., чим до цього часу не дуже цікавились деякі наші партійці, повинні стати неодмінною частиною роботи кожного партійця, тому що на таких власне дрібницях виграють ріжні протирадянські організації, як укапісти і инш. Ми повинні помиритися з тим, що в нас нема командного складу, який би переводив роботу українською мовою, але ми повинні всі сили вжити, щоби такий склад підготовити."

А по дискусії, в кінцевім слові, Лаврентій говорив таке:

„Півтора роки ми переконуемо себе й инших, що на Україні треба апарат українізувати з низу до верху, від сільських рад до губвідділів. Але всіх службовців не переконати. Значить треба дати директиву державним органам, щоб вигнати з державних установ кілька сот урядовців, які не виконують до декрету про українізацію. Тоді решта зрозуміе і візьметься до праці. У нас на Південно-Західній залізниці сидить кілька тисяч чиновників. Коли їм двайцять разів казати про українізацію, то вони сміяти-муться. Коли-ж з трьох тисяч бюрократів вигнати пів тисячі, решта візьметься за діло. Без цього буде одна балаканина".

Не в таких острих тонах, а всеж серіозно ставиться до справи ухвалена Комітетом резолюція. Ось її повний зміст:

„1. **Констатується,** що робота по українізації нашого радянського, господарського та кооперативного апарату **переводиться кволо.**

2. Партійні осередки й професіональні організації в переведенню національної політики **приймають мало участи.**

3. Для досягнення відповідних наслідків у цій роботі перевести з 1. жовтня ц. р. двохтижневу кампанію. Впродовж двохтижневика перевірити пророблену роботу по партійній, радянській та професійній лінії, а також втягнути всі партійні організації та професіональні спілки в активну роботу по переведенню в життя національної політики.

4. Доручити Агітпропові (?) виробити обіжник по переведенню двотижневика та підготовити всі необхідні матеріяли.

5. Доручити Комісії для перевірки установ, перевести іспити в кількох установах, щоб виявити ступінь підготовлености співробітників, а також **виявити тих осіб і ті установи, які саботують** при переведенню національної політики. Список їх повинен бути надісланий до Губвиконкому та до Бюра Губкому. **Супроти винних в цім напрямі вжити в адміністративному порядкови рішучих заходів.**

6. Уважається необхідним приступити негайно до організації курсів по українознавству для відповідальних членів партії. Курси повинен організувати Агітпроп.

7. Всі члени партії, що працюють в радянських, кооперативних та господарських організаціях повинні обовязково відвідувати курси українознавства разом з иншими співробітниками даних установ.

8. Курси повинні обовязково відвідувати всі і відповідальні та технічні робітники радянських та господарських органів.

9. Запропонувати установам, що закінчили роботу на курсах в обсягу першого циклю, перейти до організації курсів другого циклю.

10. Доручити загальне керовництво курсами та обслуговання їх з методологічної та програмової сторони Губнаросвіті та Агітпропові.

11. Губнаросвіта та Губпрофрада повинні **поповнити українською літературою книгозбірні при спілках, клюбах та установах.**

12. Комуністичним осередкам, профспілкам та установам необхідно побільшити **передплату на українські часописи** для робітників та службовців.

13. Всім віддїлам союзних установ, що працюють на Київщині, слід приступити до українізації по своїй лінії, в такий спосіб, щоб **все листування в межах України провадилося тільки українською мовою.**

14. Дати директиву через Губком тим товаришам, що знають українську мову, щоб вони, обовязково **виступали з промовами на українській мові на всіх зібраннях та зїздах.**

15. Перевести перевірку у[країнізації] по ... [illegible] країнізації на Бердичівщині та Шевченківщині, куди вислати комісію у складі представників Губкому, Губвиконкому, кооперації та Губпрофради."

Отже резолюція констатуе, що українізація переводиться кволо, що в ній приймають мало участи самі комуністи, які ту українізацію на папері декретують і пропагують. Не тільки бюрократи не комуністи, яких за не виконування декрету про українізацію збираються викидати зі служби, підтримують далі русифікацію на Україні, але й комуністи від того не вільні. І зрозуміло чому. Серед них є мало Українців. [illegible] Все це або зовсім чужі елементи, та ко[...] або по щенту зрусифіковані місцеві люди, або Жиди, яким не спішиться переійматися замість російщини українщиною, зрештою вони займаються плеканням своєї власної жидівської культури. Всі вони далі говорять і пишуть по російськи, російськими газетами і книжками закидають українські маси, по російськи до неї говорять, і це посередно констатуе резолюція, накладаючи обовязок на підповідні державні і партійні органи поповнити книгозбірні українськими книжками, збільшити передплату для робітників і службовців українських часописей і виступати з промовами перед масою по українськи.

Що це так, вистарчить навести пару фактів не з міського життя, де з російщиною приходиться рахувати, як зі закоріненим злом, але з життя глухої провінції, де російщини тої як кіт наплакав.

В Пирятині, на Полтавщині, в бібліотеці клюбу торфових робітників, серед яких 98% Українців, зовсім нема української літератури. Часописи передплачуються також тільки російські. (Вісти, 20/8). Напевно на чолі цього клюбу і цілої організації робітників стоїть партійний комуніст Москаль, або Жид, або таки й рідненький „тоже малорос" і ось так переводить українізацію, що в бібліотеці нема жадної української книжки, жадної української часописи.

В Шполі, на Київщині, робітники при цукроварні цікавляться українськими книжками, але їх в клюбі майже зовсім нема. На 100 російських книжок припадае 2—3 українськихх. Робітникам майже нічого читати, особливо сезоновим, які скінчили школи неграмотних і читають виключно по українськи. (Большевик, 13/9.). Ті російські книжки до бібліотеки присилае не хто инший, тільки партійна комуністична організація, Райком цікроварників. Отже в цій русифікаційній роботі знова винні не чиновники бюрократи з не комуністів, а таки чистокровні комуністи.

Таких фактів можна знайти в комуністичних часописах сотки.

Отже — риба смердить від голови. Українізація повинна початися з партії, а тоді вона лекше і де инде піде. На це звертае увагу й київський „Большевик", очевидно в лагідних „товариських" виразах.

Навязуючи до резолюції Київського Губкому партії в справі українізації, „Большевик" пише:

„Основне питання, яке ми тут підкреслюємо, це **українізація самих партійних організацій.** Тільки цим ми досягнемо того, що переведення українізації у всіх галузях нашого громадянського життя буде переходити без зайвих перешкод... Не можна сказати, щоби партійна організація Київщини, яка досить усвідомила теоритично національну політику, практично вживала всіх належних заходів для її переведення. Звичайно нема такого комуніста, який би не станився прихильно до українізації, але не кождий комуніст здае собі справу, яку ролю він сам мусить відогравати в переведенню українізації."

„Кождий комуніст — слушно каже „Большевик" — мусить знати досконало мову, якою говорить більшість українських селян і робітників, мусить знати історичне минуле й сучасне тієї країни, в якій він живе, мусить знати всі економічні особливости України, цікавитись історією розвитку української культури і сучасним її станом. Тільки тоді, коли більшість комуністів мати-ме всі ці знання, буде забезпечено цілковите й ґрунтовне переведення українізації всього нашого громадянського життя"...

„Переведення резолюції Губкому про українізацію, залежить головно від того, в якій мірі комуністичні організації [illegible] та кождий комуніст з окрема о[...]твертo стануть на шлях **власної українізації".**

Большевик ставить справу широко. Не тільки українізація діловодства в установах, а українізація всього громадянського життя; не механічне вивчення урядовцями української мови, щоб уміти розмовитись по українськи і папірець в цій мові відчитати і написати, а засвоення всеї суми знань, які складаються на українську культуру, засвоення самої тої культури, другими словами — **асиміляція чужонаціональних елементів з масою українського народу!** Так є. Хто хоче керувати політичним, культурним і економічним життям українського народу, той мусить культурно злитися з цим народом, иншого виходу нема. Але чи спосібні на це комуністи на Україні?

Ми маемо деякі сумніви і на ці сумніви наводить нас голос російського органу Київського Комітету комуністичної партії (б) України, „Пролетарская Мисль".

„Для нас питання українізації — пише „Пр. Мисль" — це скріплення звязку міста з селом, це здійснення гасла, поставленого перед партією „повернутися лицем до села... щоб лекше зговоритися з селянином..." „Для нас українізація не цяцька, не петлюровське перемальовування шильдів і нагінка на „кацапів", а послідовна систематична праця для задоволення культурних і політичних потреб міліонових верств укр. селянства..." А взагалі національне питання „Пр. Мисль" звязуе з підставовою цілию партії — „скріплення диктатури пролетаріяту для здійснення комунізму".

Таким і чином українізація для „Прол. Правди" відограє підчинену ролю для головної цілі скріплення диктатури пролетаріяту, а потрібна о стільки, о скільки пролетаріятови п(ереважно не українському) потрібно зговоритися з українським селянином... Культурна сторона українізації обмежується тільки селянином. Для селянина можна позволити на якусь там українську культуру, а міському мешканцеви вистарчить як зуміе сякотако порозумітися з селянином. А позатим лишається все, як було і „кацапа" не смій рушити, а також і шильдів! „Пр. Мисль" не помічае, що вона стоїть власне на становищу підмальовування свого шильду під український „селянський" колір. Але на цім конику далеко не можна заїхати!

А. В.

В ЛУЧНОСТИ СИЛА

ДАЛЬШЕ В ТІЙ ЮВИЛЕЙНІЙ КАМПАНІЇ НОВИХ ЧЛЕНІВ ЗОРГАНІЗУВАЛИ:

(Продовження).

В. 7. Капітула Дмитро 3-ох.
Пухір Петро 1-го.
Пилипишин Семен 1-го.
В. 14. Ставчанський Мафтей 2-ох.
Бегар Григорій 1-го.
В. 37. Фуртас Зофія 2-ох.
В. 39. Клюсик Михайло 2-ох.
Корнафель Іван 1-го.
В. 45. Малек Теодор 1-го.
В. 63. Мищишин Онуфрій 1-го.
В. 74. Булій Дмитро 1-го.
В. 91. Вознічак Юрій 1-го.
В. 104. Мисак Гарасим 1-го.
В. 116. Стадник Павло 1-го.
В. 122. Сідзінський Кароль 3-ох.
В. 124. Бала Дмитро 2-ох.
В. 140. Кравець Іван 1-го.
В. 147. Салаш С. 6-ох.
Заяць Іван 3-ох.
Ракочій В. 1-го.
Губіцький Григорій 1-го.
В. 149. Стецьків Онуфрій 3-ох.
В. 158. Шупіній А. 2-ох.
В. 161. Підуфалий Антін 1-го.
В. 193. Тутка Микола. 1-го.
В. 213. Бачинський Лев 2-ох.
Бирич Андрій 2-ох.
В. 218. Сорока Михайло 2-ох.
В. 222. Крижановський Іван 1-го.
В. 238. Музика Петро 1-го.
В. 247. Хрущ Павло 1-го.
Біян Михайло 1-го.
В. 248. Іванішів Іван 1-го.
В. 277. Курило Олекса 1-го.
В. 288. Могильський Василь 1-го.
В. 292. Кізель Петро 1-го.
В. 295. Цепко Олекса 1-го.
В. 310. Сенишин Василь 1-го.

(Дальше буде).

ВИКАЗ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА, КОТРІ ПІДНЯЛИСЯ ОРГАНІЗУВАТИ НОВИХ ЧЛЕНІВ І АДРЕСИ СВОЇХ КАНДИДАТІВ НАДІСЛАЛИ ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ У. Н. СОЮЗА:

(Продовження)

В. 10. Іван Нецьо з Ансонії, Конн.
В. 14. Голошівський Андрій з Н. Й.
В. 36. Чернець Зофія з Рочестер, Н. Й.
В. 64. Матвіяс В. з Гавторн, Н. Дж.
Рідчук Дм. з Патерсон, Н. Дж.
Сас Мих. з Патерсон, Н. Дж.
В. 66. Павлик Д. з Ню Йорку, Н. Й.
В. 69. Приймак Ів. з Ню Йорку, Н. Й.
В. 87. Вальчишин Йосиф з Елізабет.
В. 94. Курочка Онуфрій з Гамтрамк.
В. 116. Стадник Павло з Трентон, Н. Дж.
В. 127. Дубас Дмитро з Бофало, Н. Й.
В. 143. Фаренчак Андрій з Ню Йорк.
В. 147. Малий Павло з Алентавн, Па.
В. 149. Стецьків Он. з Лакавана, Н. Й.
В. 152. Павлусь Й. з [illegible], Н. Дж.
В. 158. Шупіній А. з Рейсін, Віс.
В. 161. Підуфалий Антін з Амбрідж, Па.
В. 183. Бабяк Петро з [illegible], Ілл.
В. 193. Тутка Мик. з [illegible], Па.
В. 212. Пуцило Анна з [illegible], Па.
В. 218. Сорока Мих. з Іст Янгставн, О.
Сорока Розалія з І. Янгставн.
В. 222. Шупінка М., Томастон, Конн.
В. 230. Писечко Іван, Філяделфія, Па.
В. 233. Мартинець Ів., Ню Йорк, Н. Й.
В. 234. Гвіздь Юрій, Елізабет, Н. Дж.
В. 237. Камінський Семен, Честер, Па.
В. 238. Музика Петро, Бостон, Масс.
В. 299. Синюкевич Іван, Бофало, Н. Й.
В. 300. Дацько Анд., Джанставн, Па.
В. 306. Моссора Вас., Лінден, Н. Дж.
Антонів Анд., Лінден, Н. Дж.
В. 310. Сенишин Вас., Бруклин, Н. Й.
В. 338. Опар Мик., Прайсдейл, Па.

(Дальше буде).

На здіслані адреси вислано відповідну кампанійну літературу, а висше вимінених членів і [illegible] просить ся допильнувати, щоби запрошені [illegible] ні. Вами [illegible] до У. Н. Союза [illegible] приступили [illegible]

ПЕРЕПИСКА ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ.

М. І. з Картерет, Н. Дж. Ви вже третий раз посилаете адреси одних і ти хсамих осіб. Висилаючи третий раз кампанійну літературу, до тих осіб, гол. канцелярія спостерігла, що ті особи вже й приступили в члени У. Н. Союза. При третій посилці тих самих адрес Ви упоминаетеся о нагороду. В переписці говорилося о тім, що не лиш по три рази однакових адрес не треба надсилати, але й адрес таких осіб, що вже приступили, нема цілі присилати до головної канцелярії бо кандидатів вже приступивших до вступлення заохочувати не треба. Це є марнованне часу і коштів посилки кампанійної літератури. Відзначення за прислугу в ювилейній кампанії будуть роздавані по скінченню сеї кампанії. Кампанія поведеться до кінця року і Ви маете час ще більше прислужитися і нагороду разом взяти. Будьте отже терпеливі. Організуйте дальше та будьте певні, що й без упімнень не лиш Вам, але й кождому в тій кампанії заслуженому нагорода непропаде.

Пані Анна Хімяк з Куртіс Бей, Мд. Картку, яку Ви прислали, уживаеся тільки на подание адрес кандидатів, котрі ще до організації неприступили. Ми знаемо о Ваших заслугах для організації і честь Вам за це, що вказуете тамошним Українкам, що їх місце не в чужих тай може ворожих організаціях, але між своїми в У. Н. Союзі. Шкода, що Ви неприслали їх адрес, щоб ми Вам помогли таких переконувати і до У. Н. Союза приеднати.

До відома всім інтересуючимся сею кампанією.

Тих, що посилають адреси, проситься, щоби се робили тільки на призначених до того картках, яких формату неможна змінювати. Тих, що приеднали членів проситься вписати свое імя і назвиско на відворотній стороні вступного тикета, щоби знати відтак кому нагорода належиться. Того конче потреба до ведення точної евіденції цілої кампанії. В противнім разі в місто ясної системи, яку можна порядкувати і в органі заедно виказувати, будемо мати цілу купу свистків паперу і безладде.

Іван Заяць з Алентавн, Па. Повідомляете, що урядники відділу щиро кампанією займились і вже немало членів приеднали та просите, щоби в часописи заохотити і членів відділу до такої самої роботи. Честь Вам за приеднанне нових членів. І ми вже всім Вашим членам до такого діла принуку заслали, так часописею як і осібними листами. Єсли ще чого треба то тільки того, аби Ви як урядники, допильнували на місци і лично, щоби члени Вашого відділу пішли Вашими слідами. Дописей чи осібних покликів до Ваших членів укладати неможемо, але за то радо помістимо, єсли такі Ви самі надішлете. Вас і других урядників всіх відділів У. Н. Союза проситься ще раз відчитати обіжник до відділів в справі ювилейної кампанії виданий на початку сего місяця.

ПОВІДОМЛЕННЄ

Отсим повідомляється Бр. св. Арх. Михаїла, Тов. „Любов", Тов. Укр. Січ, Тов. Запорожську Січ, які зістали запрошені на ВЕЛИЧАВІ ЗБОРИ, то є Урочисте отворення Української Робітничої Інституції (Дому), які то збори мали відбутися на Церковній Гали, ч. 127 Парк ул., що

ЗБОРИ

згаданої Інституції

— відбудуться —

В СУБОТУ, 1. ПАДОЛИСТА

(November 1, 1924)

В ҐАЛИ ПІД Ч. 215 MEADOW ST. НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

о годині 7.30 вечером.

Тож проситься всіх членів прибути як один і кликати всіх тих, котрі розуміють, яку користь принесе Робітничий Дім. Здійснім заповіт Тараса Шевченка: „В своїй хаті своя правда і сила і воля." [illegible]

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Елизабет, Н. Дж. Заходом Української Горожанської Громади, відбулось тут передвиборче політичне віче. Промовляли майор міста Кенаг, таксатор податків Мейген, як рівнож загостили надзвичайні гості конгресмен О'Браян і адвокат Тартальский з Гудсон Конти. Предсідателем віча був д. Василь Левчик, секретарював д. Михайло Суховський. По українськи промовляли о. А. Павляк і Р. Слободян. Галя була битком набита і присутні вислухали всіх бесід із повним зрозуміннем, висказуючи час до часу свое вдоволення, що зробило приемне вражінне на присутних. Тов. Боян під проводом свого дяко-учителя д. Стефана Грабара та при акомпаніяменті Анни Левчик на фортепяні, а Івана Левчик на скрипцях відспівали американські і українські гимни. На заклик Р. Слободяна присутні зложили $23.25. на покриття коштів міжнародного виступу на день 15. падолиста в якім то виступі і Українці беруть участь.

В неділю, 2. падолиста, о год. 3. по полудни відбудеться друге віче політичне в Українськім Народнім Домі, при Фултон ул. в Елизабетпорті, Н. Дж. Промовляти буде майор міста і другі визначні бесідники. Як зачуваємо, то „браця" твердять, що в Елизабетпорті жадних Українців нема і тому Американці повинні тількі з ними числитись.

Ануж но громадяне, покажіть, що в нас є сила і карність, та що живемо так само, як і прочі народи тай ворогів українства змусимо із нами числитись. Прийдіть всі, на найчисленнійше старші і молодші мущини і женщини щоби простора галя не світила пустками, бо се бувби сором для нас а ворогів тішилбися. С.

Нюарк, Н. Дж. — Нюарські Українці під проводом Тов. Січи уладжують свято 1. падолиста, день здобуття укр. столиці міста Львова українськими військами. Свято відбудеться в неділю по церковним Богослуженню межи 1 а 2 годиною в укр. кат. церкві при Court улиці. Відправиться панахида за померших героїв укр. армії та молебень за здоровле борців котрі терплять тяжкі муки в лютого ворога. Свято відбудеться при участи всіх Товариств і Братств з прапорами. Відтак удадуться всі до галі, де закінчиться свято промовами.

Ню Йорк, Н. Й. — Дня 26. жовтня с. р. скликав Український Демократичний Клюб в Ню Йорку, до Укр. Нар. Дому, віче в справі виборчої кампанії. Велика заля Нар. Дому була по береги заповнена, що свідчить, що Українці в Ню Йорку почали брати живу участь в американськім життю. Так власне і треба, щоби ми були добрими Українцями незабуваючи за наших братів в старім краю як рівнож так само добрими Американцями.

Предсідатель п. В. Ф. Вагнер отворив віче і в англійській мові пояснив присутним ціль задля якої віче скликано та покликав на бесідника др. Л. Цегельського, котрий по українськи між иншими в своїй довгій і рішучій промові сказав:

„В Злучених Державах живе около три четверти міліона Українців, з чого чверть міліона у східних стейтах. До світової війни сі Українці мало дбали за американську політику, бо все думали вернути до старого краю, купити там землю і зложити свої кости в piднім краю.

Світова війна і революція в старім краю поставили все горі дном. Люде, що думали вертати до Европи, засиділись в Америці, покупували тут доми чи фарми, посилали свої діти до американських шкіл, дешенці їх тут, служили при американськім війську та набули американське горожанство.

Наше стояння на боці від американської політики мало той наслідок, що Українці не мали приятелів серед Американців, котрі мають вплив на політику. Коли отже по війні виринула справа України і Галичини, Американе не знали тих справ ані в зуб. А Америка мала не-абиякий голос на мирових конференціях в Европі. В результаті ті спреви полагоджено некорисно для Українців.

Навпаки, Чехо-Словаки, Поляки, Жиди та Айриш, що брали живу участь в американськім політичнім життю, зискали справді щире попертя Америки для змагань до независимости їх рідних країн.

Як ми, Українці, не дістали подібної підпори, то се наша власна вина. Се наслідок того, що ми держались осторонь від американського життя.

Як Українці осіли тут надовше, а може на все, то їм не все одно, яка американська політика. А саме: хто є говернор, а хто мейор, які є податки, які школи, які закони про іміграцію, а яка заграничня політика Америки — чи Америка буде мішатись в европейські справи, де вже нераз українська справа прийде під дискусію, чи ні. Тому нам, американським Українцям, не все одно, хто наш конгресмен, хто сенатор, а хто президент, бо всі сі справи опираються об них.

Ясне і очевидне, що Українці мусять брати участь в американській політиці, коли не хочуть, аби та політика пішла проти них. Одинокий спосіб, щоб Американи числилися з Українцями на будуче, є брати участь в усіх виборах і голосувати всі як один на той сам тікет.

Хто з американських Українців, ситизенів-мущина чи женщина не голосує, той є зрадник свого власного добра.

Потім слідували реферати визначних американців, як др. І. Блис, др. Голденкренц, лідер 8 есемблі дістрікту і Генри О. Каган, есемблиман і кандидат на той сам уряд, — котрі в своїх промовах між иншим заявляли свою готовість дати кождому Українцеви всяку можливу легальну поміч в кождій потребі.

Замітним був факт, що учасники віча з великим заінтересованем слухали промов виголошуваних бесідників та час від часу нагороджували їх грімкими оплесками.

Є надія, що прийде скоро час, що і Українці в американськім життю і політиці станутъ на рівні з другими культурними народами на землі Вашингтона, — та коби той час чимскорше прийшов. **М.**

Провіденц, Р. Ай. На зборах нашого відділу зібрано для наших інвалідів $8.00. зложили: Гр. Болюх, І. Витязь, Йос. К. Мартинів, М. Свідер, А. Сидор, Симебин по 1.00; Н. Костів, Гр. Дулеґа, П. Кіндибалюк і С. Хрущ по 50 ц. Кромі сего Гр. Болюх передав давнійші 23.25, так що разом зробило $31.25. Гроші вислано сейчас до Львова на руки Управи укр. інвалідам суму $30.00, а $1.25 покрито кошта пересилки. — В.

ТРЕТИЙ КОНГРЕС ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

що відбувся в Філяделфії, Па., дня 28. жовтня 1924 року.

1)

ВІДКРИТТЯ КОНГРЕСУ.

Конгрес відкрив о годині 1-шій рано о. Володимир Спольітакевич, предсідатель Обеднання, коротокою промовою, в котрій він сказав:

Отсе вже третий раз сходяться представники американської України на нараді, якби то краще і успішніше повести боротьбу за визволення Рідного Краю.

За кождим разом на кождим Конгресі обговорювалися ті самі пекучі питання відносно нашого важкого політичного положення, але ніколи ще не стояли ми серед такого безвиглядного становища, як тепер. Старий край в повній неволі і руїні, а до того в великій мірі розбитий в своїм власнім нутрі. Ми знова в Америці доходимо вправді до верха, але на жаль тільки в своїй інертности, байдужности та легкодушности, з якою звикли в послідних часах трактувати все, що вяжеться з якимнебудь матеріяльним видатком, спрямованим на допомогу Рідному Краеви.

Якби не було зле в краю, то все таки бачимо там і прояви ідейних поривів і самопосвят про які нам в Америці навіть не снилося. На жаль ми ті прояви принимаємо тут холодно. навіть не уміємо ними одушевитися і загріти себе самих та других хочби до цего, щоби ті ідейні краєві пориви, які дуже часто одиниці переплачують своїм життям, зі свого боку хоч матеріяльно поперти.

Всі ви були свідками наших скромних зусиль піддержати духа в народі та звернути його увагу на боротьбу з нашими відвічними ворогами. Почуєте рівнож звіт головного уряду та будете в змозі висказати свое слово, що до цего, що зроблене, та що повинно бути зроблене для поліпшення долі нашої рідної землі, бо це є першим і властивим завданнем нашої організації.

Витаючи вас в тій вірі і надії, що сегорічний Конгрес твердо і хохолодно розглядає теперішню ситуацію в краю і в Америці та знайде спосіб на удоволення тих невідрадних відносин, які важкою колодою станули нам на шляху до здобуття независимости Одної Великої Соборної України.

Організація Конгресу.

На пропозицію бесідника Конгрес згодився, щоб Конгресом проводили гр. Омелян Ревюк, яко голова, др. Осип Назарук з Шикаго та гр. Микола Воробець з Ню Йорку, як секретарі.

На пропозицію голови Конгрес вибрав комісії верифікаційну, зажалень, пресову й резолюційну.

ПРИВІТИ.

Др. Лука Мишуга, яко ведучий канцелярію Обеднання Українських Організацій прочитує ряд привітних телеграм і писем.

Привітна телеграма Товариства „Просвіта" у Львові.

Львів, 25. жовтня.

Хвальному Конгресові щирий привіт і найкращі побажання від товариства „Просвіта" у Львові.

Привітна телеграма Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

Львів 27. жовтня.

Щирий привіт і поклін з нагоди Конгресу пересилає Наукове Товариство Шевченка. Студинський. Цегельський.

Привітне писмо Товариства „Просвіта" у Львові.

Число 3334-24.

Львів, 9. жовтня 1924.

До Хвальної Президії Конгресу „Обеднання", в Филаделфії.

З тяжким трудом доходять до нас американські-українські часописи. Тому й так пізно довідалося Т-во „Просвіта" про ваш Конгрес. Та без огляду на це, чи наше писмо дійде на час, спішить Т-во „Просвіта" у Львові з щирим привітом для всіх учасників Конгресу і сердечними побажаннями, щоби праці й наради Конгресу увінчалися як найкращим успіхом.

Одначе не тільки сама форма чемности приневолює Т-во „Просвіта" забрати голос перед вами, членами відпоручниками й заступниками ріжних організацій української іміграції. Наш голос йде з самої глибини серця, голос подяки за те, що наша іміграція почала виявляти велике заінтересовання Т-вом „Просвіта" у Львові. На наш поклик з минулого року дістали ми 535 членів з Америки. Деякі з них спішили з поважнішими вкладками, котрі перевищали те, що Т-во давало своїм членам. Деякі організації не жалували добровільних пожертв на просвітні цілі старого краю. Та докладно й всесторонно освітлить справу помочі Америки для „Просвіти" осібна книжечка, яка саме тепер приготовляється і яку розішлемо на всі відомі нам адреси.

Щира подяка американській пресі, котра стало давала свої сторінки для освітних справ Старого Краю! Щира подяка всім нашим прихильникам і приятелям!

Передаючи цей привіт заносить Головне Товариство „Просвіта" прохання, щоби в найблищому році збільшилося число членів з Америки кількакратно.

При сій нагоді Головний Виділ звертається до Хвального Обеднання устроїти на зразок краєвого **День Просвіти 8. грудня**, щоби переведено скрізь збіркову **дару Просвіти** в тому дні, прийти в допомогу нашим просвітним змаганням.

У прилозі додаємо відозву, яку рівночасно пересилаємо до всіх українських редакцій часописів в Америці.

За Гол. Виділ Т-ва „Просвіта" уЛьвові.

Галущинський, голова; **С. Магаляс**, заст. секретаря.

Привітне посьмо від Президента Української Національної Ради.

До славного Конгресу Обеднання українських організацій в Америці.

Дорогі Земляки!

Відколи старий край звернувся до вас з покликом помочи у важкій боротьбі з польським ворогом, ви даєте постійно докази вашої любови до Рідного Краю.

Вам треба дякувати, що Край, який безпощадно винищує ворог, вашими жертвами може заспокоювати свої найважніщі національні потреби

Вам треба дякувати, що Українське Правительство Галичини могло вести на міжнароднім полі акцію за визволення з під польської окупації.

І хоч ті інтереси, якими звязані головні держави Антанти з Польщею, показалися сильнійші від слушного права Українського Народу, одначе та акція мала й матиме для визволення українських земель з під Польщі велике значіння. Вона знакомила світ зі змаганнями Українського Народу проти польського поневолення, і хоч згадані інтереси покищо перемогли, одначе треба ствердити, що ніхто безсторонний не признає Польщі права панування над українськими землями.

Після рішення Конференції Амбасадорів з 15. марта 1923 року про піддання зах.-українських земель під Польщу перед усім українським народом стала велика задача, докласти всіх сил, щоб ті землі визволити з під Польщі.

Ся задача вимагає акції в двох напрямках:

1) Піддержати край в його боротьбі з ворогом, уможливити йому зберегти його національне життя і розвивати його в тяжких обставинах ворожого [illegible] сили, щоб ударити на ворога, коли прийде слушний час.

2) Вести постійну акцію на міжнароднім полі, щоб витворити в міжнародній політиці атмосферу, неприхильну для Польщі і прихильну для визволення українських земель з польської неволі.

Витворення такої міжнародньої атмосфери є конче потрібне коли хочемо, щоб тоді як прийде час на ревізію теперішньої карти Европи, міжнародня політика стала по нашім боці. Що се значить, се бачимо з одного боку на примірах Чехославаччини, Польщі, Югославії і инших, які завдячують свое державне істнування у великій мірі прихильній міжнародній атмосфері — з другого боку на примірі поневолення українських земель Польщею.

Ся акція на міжнароднім полі від хвилі рішення конференції Амбасадорів мусіла бути наслідком недостачі фондів значно обмежена і доси не може бути поставлена, як слід.

Правда, в останніх місяцях вдалося сю акцію значно оживити через заложення „Комітету поневолених народів" до якого ввійшли представники Українців, Білорусинів і Литовців, поневолених Польщею. Ще перед формальним заложенням Комітету проф. Др. Михайло Лозинський, призначений на голову Комітету, удався до Лондону, щоб навязати зносини з англійськими політичними кругами, потім Комітет працював через серпень у Парижі, а через вересень підчас Зборів Союза Націй у Женеві. Ся праця не могла очевидно змінити положення народів поневолених Польщею, одначе для пропаганди справи визволення українських, білоруських і литовських земель під Польщею зроблено богато.

На жаль недостача фондів не дозволяє Комітетови вести далі акцію в дотеперішних розмірах.

Застановлюючися у ваших нарадах, над способами, як помогти Рідному Краеви визволитися з під польського ярма, майте, прошу вас, на увазі, що визвольна акція повинна бути ведена постійно в обох назначених напрямках і старайтеся по вашим силам допомогти Рідому Краеви нести сю акцію.

За те, що Ви, Дорогі Земляки, доси зробили для Рідного Краю, поневоленого відвічним ворогом складаю Вам щиру подяку і велике признання.

Маю надію, що й надалі помагатимете Рідному Краеви з усіх сил аж до хвилі, коли всі разом обходить мемо Свято Визволення.

Прошу приняти від мене щирий привіт і бажання найліпших успіхів Ваших нарад.

Др. Евген Петрушевич.

Берлін, дня 9. жовтня 1924.

Привітне письмо Центрального Союза Українського Студенства.

Третьому Конґресові Обеднання Українських Орґанізацій в Америці.

Управа Центрального Союза Українського студенства має честь вітати отсим III. Конґрес Обеднання Українських Орґанізацій в Америці та побажати великих успіхів Високо-шановним учасникам Конґресу у їх цінній праці на користь Українського Народу.

З правдивою радістю витаемо наших братів в Америці, які далеко за морем не забувають Рідного Краю, Рідного Народу та в своїй діяльности прямують до найвищого нашого ідеалу Самостійної Соборної України.

Українське студенство, в числі 4000. осіб обеднане в Центральнім Союзі, в ці тяжкі для Української Нації часи, проводить свою невпинну працю серед тяжких та невідрадних умовин життя, маючи все на увазі осягнення цих ідеалів.

Теперішня хвиля в життю Українського Народу взиває нас всіх до спільної праці — до обеднання всіх наших сил — до боротьби за краще майбутне.

Кличем нашим у кождому ділі хай буде: „**Вільна, Самостійна, Соборна Україна**".

Управа ЦЕСУС-а

М. Мацюкевич, през.; **Вересюк** голова Культ.-суспільного відділу; **М. Тимич**, секретар; **М. Палійчук**, голова Екон. Відділу; **Василь Орелецький**, голова Відділу Міжнародних Зносин.

Привітне письмо групи Української Національної Молоді Високих Шкіл у ЧСР.

Славному III. Конгресові Обеднання Українських Організацій в Америці.

З нагоди нарад III. Конгресу Обеднання на вольній землі Вашінгтона шлють Скитальці Скитальцям щирий привіт — бажання, щоби наради Конгресу причинилися до сконсолідовання й обеднання всіх дітей України, де-б вони не були, і щоби були одною з цеглин при будованню Самостійної Соборної Української Держави.

Прага, дня 11. жовтня 1924.

За Екзекутиву Ґрупи:

Мельникович Осип, голова; **Е. Алексевич**, писар.

(Дальше буде).

ДО ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ В УСРР.

Виборчий закон.

Богато доводиться нашим людям чути і читати про вибори на радянській Україні, але самі виборчі методи їм не відомі. Тому ми рішили познайомити наших читачів бодай з основними точками радянського виборчого закону. Під теперішню пору це тим більше вказане, що на Україні в дуже бистрому темпі йде передвиборча підготовча кампанія.

Сам виборчий закон базується на арт. 18—21 конституції УСРР. Активним і пасивним виборчим правом користуються на Україні всі громадяне республики незалежно від полу, релігії, національности й осілости, яким перед днем виборів закінчився 18-тий рік життя. Це загальна основна стаття закону. Хтож може на правду користуватися тим законом? На це відповідає 2-га стаття закону так: Виборче право мають усі громадяне, що добувають житьової засоби продукційною і загальнокорисною працею.

До таких належать: робітники й службовці всіх категорій, що працюють у державних і приватних установах і підприємствах без огляду на те, чи є вони членами професіональних спілок, чи ні; громадяне, що працюють у сільському господарстві на засадах земле-користування — селяне і козаки-хлібороби; червоноармійці, матроси червоної фльоти, старшини армії та фльоти і міліціонери робітничо-селянської міліції; учителі та учні всіх шкіл; безробітні, зареєстровані на біржі, а де такої нема, коли викажуться посвідками райвиконкомів, що є безробітними; особи, що їх утримують органи соціяльного забезпечення а також інваліди імперіялістичної війни, інваліди громадянської війни, що втратили працездатність у боротьбі з контрреволюцією; чужоземці, що живуть на території УСРР, і належать до робітничої кляси або до трудового селянства; члени родин осіб, які мають виборчі права, якщо доказано, що вони працюють тільки в хатньому господарстві.

Виборчими правами не користуються: особи, що вживають наємної праці з метою визискання; особи; що живуть з нетрудового прибутку, як ось: з відсотків капіталу, прибутків з підприємств і т. и.; члени царської родини, що панували в Росії, а також особи, що прямо або посередньо кебмували діяльністю поліції, жандармерії та карних органів царського режиму і контрреволюційних урядів (Денікинського, Колчаківського, Врангелівського, Петлюрівського, Гетьманського, Махнівського, Мусоватського, Грузино-меншевицького й инших): міністри, товариші міністрів, генерал-губернатори, губернатори, віцегубернатори, градоначальники, прокуратори судових палат, земські начальники, начальники тюрем чорні та черниці, духовенство всіх культів, члени релігійних громад і жінки згаданих осіб; дезертири червоної армії; особи, що оттримали чужоземне громадянство й на протязі певного речення повинні покинути межі УСРР.

Вибори переводять виборчі комісії, які творяться силою постанов Виконавчих комітетів. Комісії виготовляють списки всіх осіб, що мають право брати участь у виборах, а також тих, що не мають права ні вибирати ні бути вибраними. Виборчим комісії видають виборчі картки, що дають їм право брати участь у виборах. Вибори відбуваються на так званих виборчих зборах і можна їх відбути тоді, коли на зборах є присутна одна третина виборців даного виборчого округа чи району. Вибори відбуваються при допомозі явного голосовання і звичайною більшістю голосів. Порядок переведення виборів визначують виборчі збори. Вибори вважаються відбуті та важні тільки по затвердженні їх вищою виборчою комісією.

Так виглядає виборчий закон. На основі того закону відбуваються вибори до всіх Радсільських, районних, окружних і губерніяльних.

Слід навести для повности закону ще одну статтю на основі якої всі ті бувші царські губернатори, поліцаї жандарми, денікинці та инші контрреволюціонери можуть користуватися правом, коли докажуть посвідками відповідних радянських установ свою льояльність до радянської влади, а виборчі комісії встановлять що вони не використають виборчих прав на шкоду пролетарської революції.

ДЕРЖАВНА ОПЕРА В ХАРКОВІ.

Державна опера в Харкові розпочинає вистави 4. жовтня. Трупу зреконструовано в той спосіб, що ввійшло до неї досить багато артистів, які знають українську мову і взагалі звязані з українським життям. При складані трупи взято на увагу передовсім потребу задоволення першорядними силами українських вистав, наміченої у сьогорічному сезоні.

З українських опер увійшли до репертуару "Тарас Бульба" М. Лисенка (нею відкривається сезон), "Наталка Полтавка", "Сорочинський ярмарок" Мусоргського; "Продана наречена" Сметанки; (одеський композитор). На ці українські постанови дирекція звертає особливу увагу. На її думку завданням театру в столиці України є утворення атмосфери, що сприяла би розвиткові нової творчости, що викликало би до праці нових українських композиторів. Адже всім відомо, що за царського режиму не можна було й мріяти українському композиторі про те, щоби заявитися на сцені театру. Цими історичними причинами ясовується слабий розвиток української опери. Опери найкращого зі старих українських композиторів М. Лисенка вже кілька десятків літ лежать, не маючи змоги діждатися справжньої постановки. А тепер саме постановка наступить.

У цьому році опера намічує широко обслужити широкі маси робітничого населення. Не менше двох разів на тиждень ставитиметься опери по зменшиних цінах для членів професійних спілок. Деякі вистави будуть цілком переноситися у робітничих районах. Українські постанови опер намічено перекидати до инших міст на Україні (Полтава, Кремінчук та инші).

Для забезпечення успішного виконання мистецької та ідеольогічної лінії вказаної опері Головнолітосвітою, передбачено утворення при театрі мистецької Ради, до складу якої намічається притягнути представників громадських і мистецьких радянських організацій, наприклад: Т-во Робітників сільського театру (Робсельтеатр), літературних спілок "Гарт", "Плуг" та инших.

ФІНАНСИ ЕВРОПИ.

Усі читаємо в ріжних газетах, що Европейські Держави серіозно обговорюють свої фінансові справи і постепенно, але певно, колись полагодити мусять; то єсть моргеч (або бонди) державні і міські. Їх тепер ще можна дешево набути і заробити великі гроші. Пишіть по ціни і інформації. 56,62,8

МАЙНЕР ДУМАВ, ЩО ВМРЕ — НА ДРУГИЙ ДЕНЬ ПІШОВ ДО РОБОТИ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.